ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/23/356

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Sirje Biin
Otsuse tegemise aeg ja koht	29.03.2023, Tallinn
Vaide esitamise aeg	07.02.2023
Teabevaldaja	Tartu Vangla e-postiaadress: tartu.vangla@just.ee
Vaide esitaja	XXX postiaadress: xxx

RESOLUTSIOON:
Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

1) jätan vaide rahuldamata;
2) vaideotsus teha teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE:
Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 lõige2). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:
1. XXX esitas 09.01.2023 Tartu Vanglale teabenõuded, milles soovis tutvuda
   1) KarS § 87^1 uue redaktsiooni ja selle seletuskirjaga (avaldatud Riigikogu kodulehel, lisatud link);
   2) Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiviga nr 2011/93/EL (13.12.2011).
2. Tartu Vangla jättis 05.02.2023 kirjadega nr 2-5/32-2 ja 2-5/34-2 teabenõuded täitmata.
3. XXX esitas 07.02.2023 Andmekaitse Inspektsioonile vaide.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide esitaja palub, et Andmekaitse Inspektsioon kohustaks Tartu Vanglat väljastama küsitud dokumendid.

Vaide esitaja on seisukohal, et Tartu Vangla jättis mõlemad teabenõuded õigusvastaselt täitmata. Ta leiab, et igasugune Internetis avaldatud teave on avalik teave. Vangla on aga teatanud, et seadusega saab tutvuda ainult juhul, kui teabenõudja maksab iga lehe eest 0,13 senti. Mõlemal juhul palus ta seaduse väljastamist ning kuna kinnipeetaval ei ole võimalik arvutis nendega tutvuda, on vanglal kohustus need talle teabenõudega väljastada ja vanglal ei ole õigust selle eest tasu küsida. Vaide esitaja arvates ei ole õige, et seaduse täitmine on kohustutlik, kuid sellega tutvumine tasuline.

Vaide esitaja viitab Riigikohtu otsusele nr 3-3-1-51-11, kus öeldakse, et teabenõudele vastamine kuulub vanglaametniku põhitööülesannete hulka ja Riigikohtu otsuse 3-3-1-20-07 punktile 13, kus leitakse, et juhul, kui teabenõudjal (nt kinnipeetaval) Internetile ligipääsu ei ole, peab teabevaldaja teabenõude alusel siiski teabe väljastama.

Ka Justiitsministeeriumi 11.11.2022 vastuses nr 11-7/7713-2 vastuses tema 02.11.2022 KarS § 87^1 puudutavale selgitustaotlusele on otseselt kirjas, et vangla väljastab seadusemuudatuse.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Teabenõue KarS § 87^1 uue redaktsiooni ja selle seletuskirjaga tutvumiseks

Tartu Vangla jättis 05.02.2023 kirjaga nr 2-5/34-2 teabenõude täitmata ja selgitas, et Tartu Vangla ei ole Riigikogu veebileheküljel oleva informatsiooni valdajaks, mistõttu ei kuulu see ka väljaprintimisele teabenõude korras. Tartu Vangla selgitas ka, et kui teabenõudja soovib antud internetileheküljelt väljatrükke saada, siis tuleb vanglale esitada taotlus ja nõusolek koopiate eest tasumiseks vastavalt Tartu Vangla kodukorra punktides 11.6 ja 11.9 sätestatule.

Teabenõue Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiviga nr 2011/93/EL tutvumiseks

Tartu Vangla jättis teabenõude täitmata ja selgitas, et soovitud teave on kättesaadav Euroopa Liidu veebileheküljel, millel oleva teabe suhtes ei ole Tartu Vangla teabevaldajaks. Seetõttu ei kuulu see ka väljaprintimisele teabenõude korras. Tartu Vangla selgitas ka, et kui teabenõudja soovib antud internetileheküljelt väljatrükke saada, siis tuleb vanglale esitada taotlus ja nõusolek koopiate eest tasumiseks vastavalt Tartu Vangla kodukorra punktides 11.6 ja 11.9 sätestatule.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

1. AvTS § 45 lg 1 punkt 1 sätestab, et Andmekaitse Inspektsiooni pädevuses on järelevalve teabenõuete täitmise ja teabe avalikustamise üle.
2. AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites.
3. AvTS § 5 lõike 1 punkti 1 kohaselt on teabevaldajaks riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutus. Tartu Vangla on Justiitsministeeriumi valitsemisalas olev valitsusasutus, seega AvTS-i mõttes teabevaldaja oma avalikke ülesandeid täites saadud või loodud teabe osas.
4. AvTS § 4 lg 1 kohaselt on teabevaldajad kohustatud demokraatliku riigikorralduse tagamiseks ning avaliku huvi ja igaühe õiguste, vabaduste ja kohustuste täitmise võimaldamiseks tagama juurdepääsu nende valduses olevale teabele seaduses sätestatud tingimustel ja korras.

5. Praegusel juhul keeldus Tartu Vangla täitmast teabenõudeid, milles küsiti Riigikogu veebilehel avaldatud KarS § 87^1 uut redaktsiooni ja selle seletuskirja ning Euroopa Liidu ametlikul veebilehel avaldatud Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivi nr 2011/93/EL. Vaide esemeks on seega teabenõuete täitmata jätmine.
6. Nõustun Tartu Vanglaga, et nemad ei ole teabevaldajaks teabenõuetes küsitud teabe - KarS muudatuste ja seletuskirja ning Euroopa direktiivi - osas. See, et interneti vahendusel on olemas ligipääs küsitud aktidele, ei tee Tartu Vanglat nende suhtes teabevaldajaks. Tartu Vangla on teabevaldajaks üksnes selle teabe suhtes, mis ta on ise avalike ülesannete täitmisel loonud või saanud. Praegu on teabenõudja küsinud dokumente, mis on avaldatud teiste institutsioonide poolt oma veebilehtedel. Nende suhtes ei ole Tartu Vangla teabevaldajaks.
7. Kui teabevaldaja ei valda küsitud teavet, annab AvTS § 23 lg 1 punkt 2 aluse keelduda teabenõude täitmisest. Kuna praegusel juhul ei ole Tartu Vangla teabenõudes küsitud dokumentide osas teabevaldajaks, on ta keeldumine teabenõuete täitmisest seaduspärane.
8. Nõustuda ei saa vaide esitaja seisukohaga, et igasugune internetis avaldatud teave on avalik teave. Internetis avaldatud teave on küll avalikult kättesaadav, aga see ei too kogu sealt leitava teabe suhtes interneti kasutajatele kaasa teabevaldaja kohustusi. Nagu eelpool öeldud, on asutus teabevaldajaks üksnes talle seadusega pandud avalike ülesannete täitmisel saadud või loodud teabe osas.
9. Nõustuda ei saa ka vaide esitaja väitega, et Justiitsministeeriumi 11.11.2022 vastuses nr 11-7/7713-2 tema selgitustaotlusele on otseselt kirjas, et vangla väljastab seadusemuudatuse. Justiitsministeerium on selgitustaotluse vastuse lõpus märkinud: *Seletuskirja saate lugeda, kui taotlete vanglalt õigusaktidega tutvumist arvuti kaudu või taotlete seletuskirja väljatrükki.* Siit ei saa järeldada, et vangla on igal juhul kohustatud teabenõudega seadusemuudatuse väljastama, vaid räägitakse õigusest taotleda vanglalt ligipääsu soovitud dokumentidele arvutis või saada neist koopiaid.
10. Vangistusseaduse §-st 31^1 tulenevalt on kinnipeetaval võimalus saada vanglateenistuse järelevalve all juurdepääs vanglateenistuse poolt selleks kohandatud arvutites ametlikele õigusaktide andmebaasidele, kohtulahendite registrile, Riigikogu veebilehele ja õiguskantsleri veebilehele.
11. Ka Tartu Vangla on teabenõuetele vastates selgitanud, et juhul, kui kinnipeetav soovib väljatrükke internetilehekülgedelt, peab ta seda taotlema ja koopiate eest tasuma vastavalt Tartu Vangla kodukorrale. Tartu Vangla kodukorra punkti 11.6 kohaselt on kinnipeetaval võimalik kasutada mitmeid teenuseid, s.h koopiate tegemine, ning punktis 11.9 on kehtestatud koopiate tegemise hinnad.
12. Seega, kui vaide esitaja soovib tutvuda teabenõudes küsitud teabega, peab ta taotlema interneti kasutamise võimalust, kui aga soovib koopiaid õigusaktidest, peab seda taotlema ja koopiate eest ka maksma vastavalt vanglas kehtestatud korrale.
13. Kuna Tartu Vangla ei ole teabenõudes küsitud seadusemuudatuse ja selle seletuskirja ning Euroopa direktiivi osas teabevaldajaks, on ta keeldumine teabenõuete täitmisest seaduspärane. Seetõttu jätan vaide rahuldamata.

(allkirjastatud digitaalselt)
Sirje Biin
jurist
peadirektori volitusel